

„მეზი და ღვინო“

წელიწადი პირველი.

№ 8

1—15 თიბათვე 1920 წ.

№ 8

- 1. მოწინავე ი. ანდრონიკაშვილი.
- 2. ვაზის ცის გახსნა ს. ჩოლაყაშვილი.
- 3. ღვინის წარმოშობა მიხ. შალამბერიძე.
- 4. კახეთის მევენახეობის და მეღვინეობის მდგომარეობა გ. წინამძღვრიშვილი
- 5. ცნობები.
- 6. წერილები ადგილებიდან.

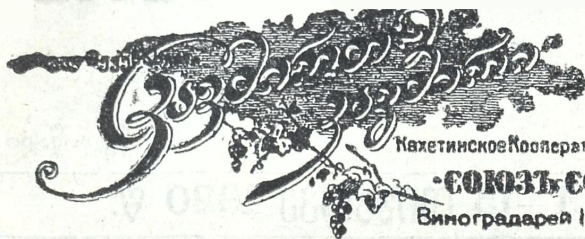
ჟურნალის გამოცემის პირობები:

ჟურნალი ჭკრეკრებით გამოვა ორ კვირაში ერთხელ, არა ნაკლებ 16 გვერდისა. თითო ნომრის ფასი საბჭოს მიერ განსაზღვრულია—15 მან. ამ ფასით ჟურნალის გამოწერა შეიძლება სამი თვით.

ჟურნალის რედაქცია იმუშავებს საბჭოს ბინაზე—თბილისი, ბარათინსკის ქუჩა, № 5.

კავშირთა
კავშირთა

თ ბ ი ლ ი ს ი . რუსთაველის ქუჩა № 33

კახეთი, სადგური „მუკუზანი“, კახეთის რეინის გზა.

„კავშირთ-კავშირი“ დაარსებულია 1918 წელს. წესდება დამტკიცებულია თბილისის საოლქო სასამართლოს მიერ 1919 წლის თებერვლის 8 „კავშირთ-კავშირში“ შედიან ველისციხის, გურჯაანის და კარდანახის შემნახველ გამსესხებელი ამხანაგობანი 4400 წევრით, რომელთაც 4200 დესეცინა ვენახი აქვთ.

„კავშირთ-კავშირის“ გამგეობა მთავარი კონტორა და საწყობი მოთავსებულია საკუთარ ბინაზედ კახეთის რეინის გზის სადგურ მუკუზანთან.

გაითხველის საპურადღებოდ!

ქადაგდის და მუშა ხელის გაძვირების გამო დღეიდან ქუონალი

„ვაზი და ღვინო“

ელირება 15 მანეთი.

თ'ლისი, 15 ივნისი, 1920 წ.

დამფუძნებელი კრების მიერ 1919 წელს ივლისის 31-ს მიღებულ კანონით შემოღებულია სააქციზო გადასახადი ღვინოზე. ამ სააქციზო გადასახადს აქამდისინ იხდიდნენ ღვინით ვაჭარნი ქ. თბილისში, ქუთაისში, ფოთში, გორში, სიღნაღში და თელავში. კანონის მიღებისთანავე განსაზღვრული იყო აგრეთვე სააქციზო გადასახადის რაოდენობა—ბოთლ ღვინოზედ ერთი მანეთი ანუ ვედრაზედ 16 მანეთი. ამ ჟამად იმავე დამფუძნებელი კრების მიერ მიღებულ ახალ კანონის ძალით ამ სააქციზო გადასახადის რაოდენობა განისაზღვრება თვით ღვინის ლირებულების 20% ნორმით და, რადგან ფინანსთა სამინისტროს მიერ ღვინის ლირებულება მიღებულ იყო შუათანად ვედრაზედ 400 მანეთი, ამის მიხედვით სააქციზო გადასახადი დაწესებულია ბოთლზედ ხუთი მანეთი.

მეღვინე-მევენახეთა საბჭოს შუამდგომლობით ეს სააქციზო გადასახადი უნდა შემცირდეს ბოთლზედ სამს მანეთამდის. ათანადო დადგენილება აქციზის შემცირების შესახებ უკვე მიღებულია ფინანსთა მინისტრის თავმჯდომარეობით ეკონომიურ კომისიის მიერ და საბჭო იმედოვნებდა, რომ ეს დადგენილება მოკლე ხანში სი-

სრულეში იქნებოდა მოყვანილი. მაგრამ უწინდელს ბიუროკრატიულ მიმართულებას თურმე ღრმა ფესვები დარჩენია ჩვენს რესპუბლიკის კანცელარიებში და ძველად ჩვეულებრივს საქმის წარმოების წესებს არავეითარი გაუმჯობესება არ დასტყობია.

საქმის წარმოება იმითი კი არ მთავრდება, რომ მიღებული იყოს ესა თუ ის დადგენილება. ყოველ დადგენილებას სრულიად ეკარგება რაიმე მნიშვნელობა, თუ იგი თავის დროზედ აღსრულებაში არ იქნება მოყვანილი, და სწორედ ამ შედეგს მოელის ღვინის აქციზის შემცირების შესახებ ეკონომიურ კომისიის დადგენილება: ოთხი მინისტრის ორ ივნისის დადგენილების აღსრულებას არამც თუ არ უჩანს რაიმე ნიშნები, პირიქით, ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენელის ბ-ნ კოზლოვსკის თაოსნობით ფინანსთა სამინისტროში აღძრულია ახალი საკითხი, რომ სააქციზო გადასახადის რაიონი განსაზღვრული იყოს არა მარტო ზემო მოხსენებული ქალაქებით, არამედ იგი შემოღებული იყოს საქართველოს ყველა ქალაქებში და აგრეთვე ყველა იმ რაიონის ღვინით სავაჭროებში, სადაც მევენახეობა გავრცელებული არ არის და ღვინით ვაჭრობა კი არსებობს. ამასთანავე, რომ ღვინომ არ აუქციოს გზა სააქციზო გადასახადს, ბ-ნ კოზლოვსკის პროექტით, ღვინის აღრიცხვა უნდა შექველად მოხდეს მისი გადატან-გადმოტანის დროს, რისთვისაც ყოველ ღვინის გადატან-გადმოტანისთვის საჭიროა ნებაართვა სათანადო მთავრობის წარმომადგენელისა. პროექტით მევენახე თუმცა არ იხდის სააქციზო გადასახადს იმ ღვინოზედ, რომელსაც იგი ადგილობრივ თავის საჭიროებაზედ დახარჯავს, მაგრამ ადვილად წარმოსადგენია

რამდენად ძნელ გარემოებას შეჰქმნის მისთვისაც ამ პროექტის განხორციელება. მაგალითად, რომ სოფ. გურჯაანის თქვენ ვენახიდან ანუ ბინიდან გადაიტანოთ ღვინო სხვა სოფელში ან გურჯაანშივე დუქანში ან სხვაგან, მოვალე იქნებით წინასწარ ნებართვა აიღოთ სათანადო მთავრობის წარმომადგენლისაგან.

ჩვენ ჯერ არ ვიცით, რა წესით აპირებს ბ-ნი კოზლოვსკი ამ საქმის მოწესრიგებას და განხორციელებას, რადგან ჯერ დაწვრილებით არ ვართ გაცნობილი მის პროექტის შინაარსს, მაგრამ მისი პროექტის მოყვანილი უმთავრესი დებულებანიც საკმარისია, რომ მისი შემოღების პრინციპიალურად წინააღმდეგნი ვიყვნეთ.

ჩვენ გათვალისწინებული გვაქვს სახელმწიფო ბიუჯეტის შედგენის სიძნელე და ვიზიარებთ ხაზინის შემოსავლის გაძლიერების საჭიროებას, მაგრამ არა ერთხელ გამოგვითქვამს ის აზრი, და ვერც გზას აუქცევთ მას, რომ დღევანდელ გაქვირებულ მდგომარეობის მიუხედავად, ყველა ის სახელმწიფოებრივი ეკონომიური ანუ ფინანსიური ზომები, რომელნიც შეაფერხებენ თვით სასოფლო მეურნეობის წარმოებას—არამც თუ მიზანს ვერ მიახწევენ—უფრო გაამწვავებენ საქმეს და ამიტომ სასურველი არ არიან. სწორედ ამ ხასიათის არის ბ-ნი კოზლოვსკის პროექტი.

ოფიციალური ცნობებით საქართველოში მზადდება წელიწადში 9 მილიონი ვედრა ღვინო. თუ მივიღებთ, რომ ერთი მესამედი ამ რიცხვისა ადგილობრივ ისმება, ორთა შუა რიცხვით მოსავლის ორი მესამედი მაინც იყიდება მევენახის მიერ. ასე რომ ექვს მილიონ ვედრაზედ, თუ განხორციელდება ბ-ნი კოზლოვსკის პროექტი, სახელმწი-

ფომ უნდა მიიღოს 480 მილიონი მანეთი, მერე რა მდგომარეობის დროს უნდა გადიხადოს ჩვენმა მევენახეობამ ეს აუარებელი ფული?

ყველამ კარგათ ვიცით, რომ საქართველოს ღვინოს სრულიად მოესპო გარეშე ბაზარი. თუ ჩვენს ღვინოს უკანასკნელ წლებში მარტო ბაქო-ბათუმში-ღაჰქონდა ცოტაოდენი გასავალი, ეხლა ეს ბაზარიც თითქმის სრულებით მოსპობილია და მხოლოდ თვით საქართველოს ტერიტორიაზედ უნდა მოიპოვოს გასავალი მთელმა ღვინის მოსავალმა. თუ მივიღებთ მხედველობაში იმ გარემოებასაც, რომ ბოლშევიკების მიერ აზერბეიჯანში სრულებით აღკრძალულია ღვინით ვაჭრობა, რომ იქ მოჰყავთ ჩვენზედ არა ნაკლები ღვინო, რომ ვენახის მუშაობა იქ ბევრად ნაკლები ხდება ვიდრე ჩვენში, ღვინის მოსავალი კი ერთი ორად და სამად მეტი მოდის დესეტინაზედ, რომ შემოტანილი ღვინოზედ მხოლოდ 40 მანეთს ვახდევინებთ ვედრაზედ საბაჟო გადასახადს, —ადვილად დავინახავთ, რომ აზერბეიჯანის ღვინოს მეტად უადვილდება მეტოქეობა ჩვენს ღვინოსთან ჩვენს სახელმწიფოშივე; და, თუ ამ მეტოქეობას აქამდისინაც მავნე შედეგი ჰქონდა სამშობლოს მევენახეობისათვის, აწინდელ პირობებში ხომ იგი მთლად დაამხოვს ჩვენს ღვინით ვაჭრობას, თუ სათანადო ზომები არ იქნება მიღებული.

მეღვინე-მევენახეთა საბჭომ უკვე აღძრა მთავრობის წინაშე შეუთამდგომლობა, რომ შემოტანილ ღვინოზედ საბაჟო გადასახადი გაძლიერებულ იყოს იმდენად, რომ აზერბეიჯანის ღვინო არ უწყვედეს მეტოქეობას სამშობლო ღვინის წარმოებას სანამ მას მოსპობილი აქვს გარეშე ბაზ-

რი; მაგრამ ეს საკითხი ბიუროკრატიული წესით ჩაიმარხა მრავალ ქალაქების საქმეებში და, ვინ იცის, ბ-ნ კოზლოვსკის თაოსნობით ეკონომიურ კომისიის მიერ მიღებულ დადგენილებას ამ საკითხის წინასწარ გამოკვლევის შესახებ როდის ეღიროება ხელახლა განხილვა. ჩვენ ვფიქრობთ რომ არასოდეს, რადგან იგი ეწინააღმდეგება ბ-ნ კოზლოვსკის ფინანსიურ მოსაზრებას და შეგნებას.

დრო და ვითარება-კი თავისას ითხოვს, ცხოვრების მიმდინარეობა არ იღებს მხედველობაში მოხელეების მოუმზადლობას ან და მოუცლელობას და ჩვენ მოწმენი ვართ შემდეგი საყურადღებო მოვლენისა. მაგალითად, კახეთში, მიუხედავად შარშანდელ შესანიშნავ მცირე ღვინის მოსავლისა, დიდი ნაწილი ღვინისა ჯერაც არ არის გაყიდული და საიდგან უნდა გაუძღვეს მევენახე მიმდინარე მრავალს ხარჯს, ძნელი წარმოსადგენია. ვინც დაკვირვებული არ არის ადგილად შევა შეცდომაში და ადგილობრივ ღვინის ფასების აწევას მიაწერს ღვინის მოთხოვნილების გაძლიერებას.

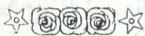
შარშან შემოდგომაზე საპანე ღვინო ღირდა 15 ათასი მანეთი, ეხლა იგი 30 ათასად ფასობს.

მაგრამ ასეთი ფასის გადიდება სრულებით არ მიეწერება ღვინის მოთხოვნილების აწევას; იგი არის მხოლოდ შედეგი თვით ფულის ღირებულების დაცემისა და საზოგადოთ ყველა ღირებულების რამდენჯერმე გაძვირებისა. თუ მუშა შემოდგომაზედ კახეთში ღირდა 100 მანეთი, ეხლა ფასობს დღეში 300-400 და მეტს მანეთს; აგრეთვე შემოდგომიდან პურმა რამდენჯერმე აიწია ფასში და ამ რიგად ღვინოზედ ადგილობრივი ფასის აწევა

სრულებით არ აუმაჯობებს მევენახის მწვევე მდგომარეობას. პირიქით დღითი დღე მევენახის გაჭირვება ღრმავდება და ვრცელდება, ფილოქსერა ძლიერდება, მოსავალი წლითი წლობით იკლებს, სტეჟვა ანადგურებს ვაზს და, თუ ღვინის ფასი აბსოლიტიურად ზევით იწევს, შედარებით მევენახის წმინდა შემოსავალი წლითი წლობით მცირდება, და სწორედ ამ გარემოების ხანაში ჩვენს მევენახეობას მოვლის ახალი ძლიერი სენი—ბ-ნ კოზლოვსკის საექციზო გადასახადის პროექტი. ჯერ ის წარმოიდგინეთ, რა დაუჯდება მევენახეს მარტო ღვინის გადატან-გადმოტანის ნებაბართვის აღება. ყველა სოფელში ხომ არ იქნება დანიშნული მოხელე ამ ნებაბართვის გასაცემად?! წარმოიდგინეთ რამდენი საშუაო დრო უნდა დაკარგოს მევენახემ (უქმეში მოხელე ხომ არ იმუშავებს) რომ საქირო მოწმობა მიიღოს? ზოგჯერ მოხელეს არ ეცლება, ზოგჯერ რამე ნაკლი აღმოუჩნდება მთხოვნელს მოხელის მოსაზრებით და მევენახემ უნდა არა ერთხელ იაროს სოფლიდან სოფელს მოწმობის მისილებად. და განა ეს ხარჯი ღვინის შემოსავალს არ დააწევბა? და თუ მოწმობის მიღება სირაჯის მოვალეობად გადიკცევა, განა იგი არ ისარგებლებს ამ საგნით, რომ ერთი ორად და სამად ამოიღოს ეს ხარჯი ღვინის ადგილობრივი ფასების შემცირებით? ამაზედ ორი აზრი არ უნდა გვქონდეს, რომ ეს ასეა როგორც მოვიხსენიეთ. კოზლოვსკის პროექტის განხორციელებამ ხაზინას 480 მილიონი მანეთი უნდა მოუტანოს. ეს ხარჯი, რომ მთელს საქართველოს მცხოვრებზედ გავანაწილოთ, სულ ცოტა სულზედ 160 მანეთს შეადგენს. არსებითათ-კი, რადგან უმაჯრესი ღვინის მსმელი იგივე მუშა ხა-

ლხია, ადვილად წარმოსადგენია, რომ უმთავრესად მათ დააწვება ამგვარად აქციზის გადახდა და, ექვს გარეშეა, რომ ამდროულ მუშის გაქვირებულ მდგომარეობაში ეს საშინელი გარდასახადი უფრო ვამწვავებს მათ მდგომარეობას. ვფიქრობთ, რომ უდროუდროა ბ-ნ. კზოლოვსკის პროექტი.

ი. ანდრონიკაშვილი.

ვაზის სის გახსნა *).

ამ მოკლე ხანში საშუალება მოგვეცა დაგვეთვალეიერებინა სიღნაღის მაზრის ზოგიერთი სოფლების ვენახები. მიუხედავად იმისა, რომ მუშა ხელი მეტათ ძვირი და ძნელი საშოვარია, რადგან ხალხი სათიბში და სამკალშია გაფანტული და გარდა ამისა უკანასკნელი ლაშქრობის გამო ბევრი ახალგაზღობა ჯარშია გაწვეული, მაინც ვენახების მოვლა პატრონობამ კარგი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩვენზედ.

სოკოს ავადმყოფობანი ნაკლებ შესხვედრი არიან. ზოგან შაბიამით ოთხჯერ იყო ნაწამლი ვაზები, ნაცარი კი აქა იქ იყო შესამჩნევი. სხმოიარება თეთრი ჯიშებისა კარგია, საფერავისა კი ალაგ-ალაგ ფუქსავატობდა. ყურძნის ჭიას საბენდურათ არ მიუღია ის მიწინვარე მსვლელობა, როგორც გაზაფხულის ნიშნებით მოსალოდნელი იყო: აიხსნება ეს წვიმიანი ავდრებით ზაფხულის დამდევს, რაც არა ხელსაყრელ პირობებს ჰქმნის ჭიის გამრავლებისთვის. მაინც და მაინც ეს მავნე ზოგიერთ ვენახებში შესამჩნევია,

*) ჭახეთის ზოგიერთ სოფლებში ვაზების წვერების წაჭრას „ცის გახსნას“ უწოდებენ.

უფრო კი კარდანახის რაიონში და, მიუხედავად იმისა, რომ ენტომოლოგები (მწერთა მეცნიერები) უწევენ ხელმძღვანელობას მავნესთან საბრძოლველათ, ცოტა არ იყოს მევენახენი პასიურათ აწარმოებენ ბრძოლას, რამაც შესაძლოა მომავლისთვის არა სასიამოვნო შედეგები მოუტანს ჩვენ მევენახეობას, თუ მშრალი გაზაფხული და ზაფხული დადგა. საჭიროა ანგარიში სავსებით გაეწიოს ამ მავნეს. ყველა მევენახემ თავის მოვალეობათ უნდა დაისახოს ამ მავნეს მოსპობა, რომ მოსავალი უზრუნველი იყოს მშრალ თუ წვიმიან წელიწადს.

ვენახების დათვალიერების დროს ერთ გარემოებას მივაქციეთ ყურადღება და საჭიროთ ვსთვლით მის აღნიშნას—კონტათ და ლამაზათ შეფუორჩქენილი ვაზები ცოტა არ იყოს მევენახის ძალდატანების დამლას ატარებენ. საქმე იმაშია, რომ ძალიან ბევრი ვაზი უწყალოთაა შეფუორჩქენილი. მაგ. ვაზის ყლორტი ზედ მტევნის სახსარზეა გადამტვრეული და ამ გვარათ მტევნის ზევით არც ერთი ფოთოლი არ მოიპოვება.

თუ ჩვენ ვწამლობთ ვაზს შაბიამით, მთავარი მიზანია ფოთლის შენარჩუნება, რადგან მარტო ფოთლის საშუალებით ვაზს შეუძლიან დაიმუშავოს ის საზრდო, რომელსაც იხვეჭამენ ფესვები; რამდენადაც ვაზს ცოტა ფოთოლი ექმნება, იმდენად ნაკლებ საზრდო მასალას დაიმუშავებენ და ამიტომ გაფუორჩქენის დროს ყველა ფოთოლს უნდა ანგარიში გაეწიოს და არცერთი მათგანი უმიზეზოთ არ მოეშოროს ვაზს. ცნობილია; რომ ფესვების საშუალებით მოხვეჭილი საზრდო აღის ფოთლებში, და იქ ჰაერის შემადგენლობასთან ერთად დამუშავების შემდეგ უზრუნდება უკან მცენარის სხეულს. აი სწორეთ ამ მოსაზრებით

დაუშვებელია, რომ მტევანის სახსარზედ გადაიმტერას ყლორტი. საჭიროა სულ ცოტა ორი ფოთოლი მაინც მტევანის ზემოთ, რომ ამ უკანასკნელთ მიიზიდონ თავისკენ ფესვების მოხვეჭილი საზრდო და დაიმუშავონ იგი, რის შემდეგაც საზრდო უკანვე გაბრუნდება და, რასაკვირველია, პირველ ყოვლისა უახლოვეს მტევანის ზრდა განვითარებას შეეღწევა. მტევანის სახსარზედ გადატენილი ვაზის ყლორტიკი მოკლებული ხდება ამ საზრდოს და რასაკვირველია ამ გვარი მტევანის ზრდა, განვითარება და მოწყვეა უფრო შეფერხდება. მოყვანილ მოსაზრებათა გამო, თურქების დროს მტევანი ყლორტის გადატება არამც და არამც მტევანის სახსარზედ არ შეიძლება. ვიმეორებთ: ორი ფოთოლი მაინც უნდა იყოს შერჩენილი მტევანის ზევით.

გარდა ამ ნაკლისა, ბევრ ალაგას წვერებ წაჭრილ ვაზებს შევხვდით. ეს მუშაობა მეტათ ნადრევათ უნდა ჩაითვალოს, რადგან ვაზს ზიანის მეტს არას მოუტანს.

წვერების წაჭრა ანუ ცის გახსნა არამთუ მისაღები, არამედ საჭიროცაა, მხოლოდ ჩვენ პირობებში არა უადრევეს მარიამობისთვის ნახევრისა. მოხსენებულ დროზედ ადრე ცის გახსნა მიუღებელია იმ მოსაზრებით, რომ ა) ადრე ცა გახსნილი ვაზი მრავალ ნამხრევს და ქირქას ამოუშვებს, რაც ასუსტებს ვაზს, რადგან არამთუ ესენი ფესვების მოხვეჭილ საზრდოს ვერ დაიმუშავებენ, არამედ თავის ზრდა-დამთავრებისათვის მოითხოვენ დამუშავებულ საზრდოს, ბ) მეტათ ტიტულდება ვენახი, რის გამოც მკათათვის ცხარე მზემ შესაძლებელია არუჯოს მტევანი და, გარდა ამისა, მიწაც მეტათ ამოშრება, გ)

რქა მეტათ სქელდება და შეიძლება იბრიყვოს მომავალ წლისთვის.

სულ სხვა შედეგს მივალწევთ მარიამობისთვის შუა რიცხვებში ცის გახსნით — საამდროვით ვაზი ხალისიანათ აღარ იზრდება და ამიტომ წვერებში ქირქის გამოსვლა იმდენად ძლიერი აღარ იქმნება, სიციხე მოტეხილია და ამიტომ არც ყურძნის არუჯვის და არც მიწის მეტათ გამოშრობის შიში უნდა გგქონდეს; პირიქით, საამდროვო სიციხე ხელს შეუწყობს ყურძნის უკეთ და დროზედ მოწყვას, რქის თვითთელი კვირტიც უკეთ დასრულდება და ხომ ამ კვირტებზედ არის დამოკიდებული მომავალი წლის მოსავლიანობაც და თვით ვაზის კეთილდღეობაც.

ს. ჩოლაყაშვილი.

ღვინის წარმოშობა.

ღვინის მწიფება. ტკბილიდან დუღილის შემწეობით წარმოშობილ ძალარიან თხიადს ეწოდება **ახალი ღვინო**. რადგანაც ვერც მისი გარეგნული შეხედულება და ვერც გემო ან სურნელება ვერ აკმაყოფილებს იმ მოთხოვნილებებს, რომლებსაც ჩვენ ჩვეულებრივ ღვინოს ვუდგენთ, ამისათვის ის ჯერ კიდევ ვერ ჩაითვლება სასიამოვნო სასმელად. უმთავრესად მისი სიმღვრივე ეცემა ადამიანს თვალში. ამ სიმღვრივის მიზეზი არის მცია, რომელსაც ჯერ კიდევ ვერ მოუხსვრია დაღეჭა. მთავარ დუღილის დროს, რომელიც ჩქარა თავდება ხოლმე, მართალია მეტი წილი შაქრისა იშლება, მაგრამ მცირე ნაწილი ამ შაქრისა დაუშლელი რჩება. მთავარ დუღილის შემდეგ დაუშლელ შაქრის რაოდენობა დაახლოვებით $\frac{1}{2}$ ასიდანს (პროცენტს) შეადგენს ხოლმე, თუმცა ხანდახან

1—2 0/0-საც აღწევს და ამ დარჩენილ შაქრის დაშლა ხშირად ძალიან დიდხანს ვრძელდება ხოლმე. მთავარ დუღილის დროს პირველში მციათა მოქმედება ძალიან მძლავრად სწარმოებს. მაგრამ, რადგან ამის გამო უცბად ბევრი ძალარი (ალკოჰოლი) ჩნდება, და ეს კი ვნებს მციის ზდას და მოქმედებას, დუღილი უდროოდ ნელდება და ხშირად ჩერდება კიდევ, თუ თბიდანდმა (ტემპერატურა) 25⁰ ს მიაღწია. მხოლოდ როდესაც თბიდანდი (ტემპერატურა) კვლავ დაიწვეს და მციაც ამასობაში მიეჩვევა ძალარიან (ალკოჰოლიან) არეში ცხოვრებას, იგი ხელახლად განაგრძობს თავის მოქმედებას და შლის დარჩენილ შაქრის უკანასკნელ ნაშთს—სწარმოებს ჩუმი დუღილი. შაქრის დაშლის დროს, ჩვენ ვიცით, ნახშქანგი ჩნდება ხოლმე და აი სწორედ ეს ნახშქანგია, რომელიც ბუშტებად ღვინის ქუჩკლის ძირიდან ზედა პირზე ამოდის და თავის მოძრაობით ამოძრავებს ახალ ღვინოს და იტაცებს დაბლა დაღეკილ მციებს ისევ მაღლა. მხოლოდ როდესაც შაქრის უკანასკნელი ნაშთიც საცესებით დაიშლება და ახალი ნახშქანგი ალარსიდან გაჩნდება, მაშინ მციასაც ველარაფერი ამოიტაცებს მაღლა და ერთხელ დაღეკილი იგი სამუდამოდ ძირში დარჩება, თუ რასაკვირველია ძალით ღრავინ აამღვრია ეს ლექი ღვინოში.

(დუღილის გათავების პირველ ხანში ნახშქანგი ბლომად არის გახსნილი და ღვინის გათბობის დროს (პირში, სმის დროს) ეს ნახშქანგი, უცბად რომ სცილდება ღვინოს და თავისუფლდება, შუშხავს პირს და გემოს შეეხამებელს ჰხდის.

არც სურნელება აქვს ახალ ღვინოს მართალია მინც და მინც უსიამოვნო,

მაგრამ ის ძალიან განირჩევა დამდვარ და გამოყვანილ ღვინის სურნელებისაგან.) ჩემ დუღილის სწრაფად დამთავრებას ძალიან ხელს უწყობს პირველი გადალება, რომელიც მთავარ დუღილის დასრულების შემდეგ მოხდება ხოლმე. ამ გადალების დროს ახალ ღვინოს ნახშქანგი სცილდება, რომელიც წინა წერილებში ნათქვამის მიხედვით რაოდენადმდე შესამისავეთ მოქმედებს მციაზე და ასუსტებს მის მოქმედებას, და მის ნაცვლად ერევა ჰაერის ჟანგბადი, რომელიც აცხოველებს ამავე მციას და ხელს უწყობს დარჩენილ შაქრის დაშლას. თავისთავად ცხადია, რომ თუ ტკბილში ძალიან ბევრი შაქარია, ჩუმი დუღილი აქედან მიღებულ ღვინოში ძალიან დიდხანს გასტანს. ამისი მიზეზი მხოლოდ ის გარემოება კი არარის, რომ მთავარ დუღილის შემდეგ შედარებით ბევრი დაუშლელი შაქარი დარჩება, არამე ის, რომ ამისთანა ტკბილში ძალიან ბევრი ძალარი (ალკოჰოლი) რჩება და ეს კი შესაძინევად აბრკოლებს დუღილს. ამიტომ ყოველივე ღონისძიება უნდა იქმნას ხმარებული რომ დაჩქარდეს ამისთანა ღვინის დადგომა. ამისათვის უმთავრესად საჭიროა მთავარი დუღილი ისე იქმნას წაყვანილი, რომ რაც შეიძლება მეტი შაქარი დაიშალოს. ახალი დაკვირვება გვიჩვენებს, რომ ამ მიზნის მისაღწევად მთავარი დუღილი რაც შეიძლება დაბალ თბიდანდზე (ტემპერატურაზე) უნდა სწარმოებდეს. ეს გარემოება განსაკუთრებით უნდა გვქონდეს მხედველობაში, რადგან მეტწილად ჩვენში ყურძენს ძალიან მწიფეს, ძალზე დაშქრებულის ჰკრეფენ და ამასთანავე აზრია გავრცელებული, რომ ტკბილის დუღილი მით უფრო სწრაფად და მაღალ თბიდანდზე (ტემპერატურაზე) უნდა სწარმოებდეს, რაც უფრო მეტად ტკბილია ყურძენის წვენიო.

მართალია, ჩვენში ძალიან ხშირად უყვართ მაქარი და ეტანებიან მის სმას, მაგრამ კარგ ღვინის გემოვნებას მიჩვეული მანც და მანც დიდად არ აფასებს მას, და არც ფართე ბაზარზე შეიძლება ამისთანა ღვინის გატანა, რადგან ის ჯერ დაუმთავრებელ ნაწარმს წარმოადგენს, განუწყვეტლივ ცვალებადობას განიცდის და მუდმივად ჩუმს დუღილში იმყოფება.

სხვაფერივად სდგას საკითხი, რასაკვირველია, როდესაც ტკბილში იმზომამდე ბევრი შექარია—ან ბუნებრივად ან შექარიაჩამატებით—რომ მრავლად გაჩენილ ძალარის (ალკოჰოლის) გამო შეუძლებელი ხდება დედისათვის დარჩენილ შექარის დაშლა. ამ შემთხვევაში ჩუმ დუღილის სამუდამოდ შეჩერებას და მოსპობას რომ მივალწიოთ, სასურველია ხელოვნურად წაყვანილ დუღილით ან სხვა რამ გზახებით ძალარის (ალკოჰოლის) ოდენობის აყვანა 12 წონა ასიდანამდე (0/0-მდე) მანც. როდესაც ღვინოში ძალარის (ალკოჰოლის) ოდენობა აღნიშნულ რიცხვს აღწევს, გამოცდილებისამებრ ამისთანა ღვინოში დაუშლელი შექარიც რომ იყოს დარჩენილი ასე სახიფათო ჩუმი დუღილი აღარ დაიწყება ხოლმე.

ამის გარდა არის ხოლმე ისეთი შემადგენლობის ტკბილი, რომლებშიაც ნაკლებად მოიძებნება მციათა საკვებავი მარილები, განსაკუთრებით ჰისინაერთები (აზოტის), და თუმცა ამისთანა ტკბილიდან დამდგარ ღვინოში შესაძლოა ნაკლები ძალარი გაჩნდეს, მცია მანც სამუდამოდ შესწყვეტს მოქმედებას, ვეღარ განაცხოველებს თავის მოქმედებას და ჩუმს დუღილს ვეღარ წარმოშობს. მაგრამ აქვე შეიძლება შევხედოთ თავისი ხელოვნობა გამოიჩინოს და ყურძნიდან ისეთი შემადგენლობის ტკბილი მიიღოს, რომელიც მთავარ დუღილის დამთავრების შემდეგ მცირე ძალარის (ალკოჰოლის) ოდენობასაც რომ შეიცავდეს ასეთი ღვინო, სამუდამოდ დაიწმინდება და დაილექს, გაიშორებს დედას. რასაკვირველია ამისთანა ნასწავლს და მცოდნე მეღვინეს ისიც შეუძლია, რომ რამე საშუალებით კვლავ გამოაცოცხლოს ღვინის დედა და სავსებით დააშლევინოს დარჩენილი შექარი, —ამისთანა საშუალებად ჩაითვლება ჰაერის ჩარევა ღვინოში, მისი ცოტათი შეთბობა, რჩეულ მძლავრ დედის მიმატება და სხვა. ჩუმ დუღილის დასრულების შემდეგ, როდესაც ღვინის დედა სავსებით დაბლა დაილექავს, აუცილებელივ საჭიროა ღვინის ხელ-ახლად გადაღება და დედისაგან გაშორება. მხოლოდ როდესაც ღვინო მთლად განთავისუფლებულია დედისაგან და დაწმენდილია, მაშინ იძენს ის წმინდა გემოს და სურნელებას.

დიდი ყურადღების მიქცევა საჭიროა ღვინის გადაღებაზე. დუღილის დროს დედის ზეგავლენით ღვინოში ზოგიერთი ისეთი მნიშვნელოვანი ცვლილება ხდება, რომ ამ დედის ნაადრევად მოშორებით ღვინის დადგომა დაუსრულებელი რჩება და ზოგიერთი მისი კარგი ღირსება იკარგება, განუვითარებელი რჩება.

მაგრამ უფრო საშიშია ღვინის გადაღების დაგვიანება. საქმე ის არის, რომ დუღილის გათავების შემდეგ, ღვინის დედა სწყვეტს თავის მოქმედებას და კვდება. ამ ღვინის დედის, მცირის კანი, და მთლად შინაარსიც, ნელნელა იშლება და იხსნება ღვინოში, რომლიდანაც მისი გაშორება ვეღარაფერ საშუალებით ვეღარ ხერხდება. ხშირად ამ მციათა ცილანივითო-

ბნიც დაიწყებენ ხოლმე დაშლას და მაშინ ღვინოში ჩნდება უსიამოვნო გემოს და სუნის ნივთობანი, რაც ამ ღვინოს, რასაკვირველია, ძალიან ახდენენ.

მაშასადამე, ღვინის გადაღებას უმთავრესად ის დანიშნულება აქვს, რომ ერთხელ დალექილი ნივთიერებანი მას სრულიად გააშოროს, თორემ, თუ ისინი ისევ ღვინოში დარჩებიან, დაიშლებიან, კვლავ ღვინოს შეუერთდებიან და მას სავსებით წაახდენენ.

გადასადებად განსაკუთრებულ დროს დანიშნა კალენდრის რიცხვების ან ტკბილის დაწურვადან დღეების დათვლის მიხედვით შეუძლებელია: ზოგან თბილა, ზოგან ცივა, ზოგ ტკბილის შემადგენლობა ერთია, ზოგის მეორე და სხვა... ერთი კი უნდა ვიცოდეთ: დაილექს და დაიწმინდება თუ არა ღვინო, ის ლექს უნდა გაშორდეს. მაგრამ რადგან ძალიან ხშირი გადაღებაც სასარგებლო არ არის, ამიტომ ღვინის გადაღება უნდა მოხდეს ხომე იმ დროს, როდესაც მოსალოდნელია ღვინის წამომღვრევა. ამისთანა დროთ უნდა ჩაითვალოს გაზაფხულის პირი. ამ დროს ჰაერი თბება, თვით ქვევრშიც დაიწყებს ღვინის თბიდანდი (ტემპერატურა) აწევას და, რადგან ვატიობას ნალექის აშლა მოსდევს, ამიტომ მეღვინემ უნდა უსწროს ღვინს დედის აშლას და გადაალოს ღვინო, მოაშოროს ნალექს. ნათქვამის მიხედვით ღვინოს ამღვრევს გაჩენილ ნახშქანგის ბუშტების მოძრობა. უნდა ვიცოდეთ, რომ ეს ნახშქანგი მხოლოდ შაქრის დაშლის დროს ანა ჩნდება. შესაფერ პირობებში ღვინოში ზოგიერთი ქანგი (სიმჟავე) იცვლება ხოლმე, იშლება და აქედანაცა ჩნდება ეს ნახშქანგი, რომელიც ღვინის ამღვრევის მიზეზად ჰხდება. ესეც რომ არ იყოს,

მაინც შეიძლება ღვინის ამღვრევა, თუ მას ნალექი ჰქონდა გაზაფხულამდე გაჩენილი. საქმე ის არის, რომ ნახშქანგი ღვინოში ყოველთვის არის გახსნილი და ის ცივს ღვინოში უფრო მეტად იხსნება, ვიდრე თბილში. ამიტომ გაზაფხულზე ღვინის ვატიობის დროს ეს ნახშქანგი გამოცლას იწყებს, ამოძრავებს ღვინოს და რევს ნალექს.

(გაგძელება იქნება)

მ. შალამბერიძე

პახათის მკვანახაოგის და მელჰინაოგის მღვრეაოგა.

(მოხსენება წაკითხული მევენახეთა და მეღვინეთა კონგრესზე).

(გაგრძელება)

ვენახების სივრცის შემცირების გარდა ეს ხუთი წელიწადია ხელის დაკლების, უწამლობის, სეტყვის და საზოგადოთ ატმოსფერულ გავლენის მიზეზით მკირე მოსავლიშორის. წარსულ 1918 წელს სამ მილიონ ვედრამდე ღვინო გამოიტანა კახეთმა ბაზარზე დაახლოვებით 350—400 მილიონად ღირებული. წელს კი მხოლოდ ამის მესამედის გამოტანა თუ იქნება შესაძლებელი, რაც ეხლანდელი შეფასებით დაიქვრდა 312 მილიონ მანეთს. სამაგიეროდ რომ გავითვალისწინოთ მხოლოდ ზოგიერთი თვალსაჩინო ხარჯები, რომელიც გადასახდელი აქვს მევენახეს მაგ. 100000 ფუთი შაბიამანი და გოგირდი რაც 50 მილიონს დაიქვრს, ჰიგო (თუ 25 ათას დესეტინა ვენახიდან 5 მართულზედ არის და 20 ათასიდან კი ნახევარს ანუ 10 ათას სკირია დესეტინაზედ 6000 ლერი) 60 მილიონი ლერი უკანასკნელ 90 მილიონად ღირებული, დავინახავთ თუ რა მღვრეობაშაა დღეს კახეთის მევენახეობა. მარტო აქ ნახსენები ხარჯი მთელი მოსავლის თითქმის 40 პროც. ნთქავს. ამას ზედ დაურთეთ ის გარემოება, რომ მევენახეთა უმრავლესობას პური სასყიდელი აქვს და ყოვე-

ლივე ხარჯების გასასტუმრებლადაც ერთადერთი ვენახის მოსავლის იმედი აქვს. ხშირად კვების სრულიად უსაბუთო მსჯელობა: სოფელი ფულით არის სავსე, და თითქოს სოფელი მცხოვრები ბედნიერება-ფუფუნებაში იყოს. იქნება ეს რაოდენადმე მართალი იყოს ხეწელ-მოთვევლთა შესახებ, ხოლო რაც შეეხება განსაკუთრებით მევენახეების მიმდევართ — ზემო მოყვანილი მსჯელობა სრულიად უსაბოლო და შეუსაბამოა: მევენახეთა 80 პროც. უსასრო, ნახევრად მშვიერი, ჩაუცმელი და მოუწყობელია, რადგან მიუხედავად ღვინის ღირი ფასისა — მას პური და ყოველივე სანოვაგე სასყიდელი აქვს, რაც ღვინოსთან შედარებით კიდევ ერთი ორად და ერთი სამადაა გაძვირებული. ამას გარდა, როგორც ზევით დავინახეთ — მცირე ვენახის პატრონთა (რომელთაც ერთ ღვინოსაზე ნაკლები აქვთ) რიცხვი უდრის 81 პროც., და თუ მევენახეთა შორის მდიდრდება ვინმე ეს მხოლოდ იმ 19 პროცენტადან, რომელთაც მოსავალი. მეტი მოჰყავთ, რადგან ვენახი შედარებით დიდი აქვს და ყოველივე საჭიროების დაკმაყოფილების გარდა კიდევ რჩებათ მოგება. საზოგადოდ კი ჩვენი მევენახეობა უკანასკნელ 4—5 წელიწადში თუ უკან არაა, წინ სრულიად ვერ მიიწევს. აღსანიშნავია, რომ მევენახეობის ხელსაწყო იარაღ-მანქანებით მეღვინეობის მეურნეობისთვის საჭირო იარაღით და ყოველივე საწამლებელ მასალებით ჩვენ ვიკვებებით და საზღვარ გარეთიდან, რაც უკვე მეექვსე წელიწადია ჩვენთვის სრულიად დახშულია. ვენახის სახნავი გუთნები, შაბამანის სასტუმრებლები, საბერვლები და ყოველივე სხვა იარაღი მთლად მოძველდა, ახალი აღარსაიდან შემოდის. ასეთსავე მდგომარეობაშია ყუჩანის საწურავი საქაჩვის და ღვინის გადასაღებ მანქანათა მდგომარეობა არამც თუ უცხო ბაზრის დაკეტვა შეიქმნა ჩვენთვის საგონიბი — თვით რუსეთის ქარხნებში, რომ მზადდებოდა ვაზის დასამბელი მავთული. აღარ შემოდის, — მისი ფასი 600 მან. აღწევს ფუთი (3 მან ღირდა) და არც იშოვება. მისი საჭიროება კი ისე საგრძნობი როგორც დღესაა არასდროს არ ყოფილა. კახეთის ვენახების საერთო სივრცლიან 10—15 პროც. თუ

იქნება მავთულზედ გაბმული, ხოლო დანარჩენი 20 ათასამდე ღვინოსა კი ვენახის ანაბარას არის. აჩანავებს ყოველწლიურად 50—60 მილიონ ხეს და საშოვრობაც აღარსად არის.

დიდი დამაბრკოლებელი მიზეზია კახეთის მევენახეობის შესწავლისთვის რაიმე სწორი სტატისტიკური ცნობების უქონლობა. ამაზედ მეტად კიდევ სამწუხაროა, რომ ისეთ დარგში, რომელიც 300—400 მილ. მანეთს აძლევს მცხოვრებლებს წელიწადში, საკმაო კადრი სპეციალისტებისა კი არ მომთმბებება! სკოლაზედ ლაპარაკი ხომ სულ მეტია.

ასე მძიმე მდგომარეობას განიცდის დღეს კახეთის მევენახეობა და საჭიროა ფართე ღონისძიებათა მიღება სახელმწიფო მაშტაბით რომ უმთავრესმა დარგმა ჩვენი სასოფლო მეურნეობისა — მევენახეობამ დაახწიოს თავი იმ კრიზისს, რომელსაც იგი განიცდის და დააღვეს საღ წარმატების და გამარჯვების ვახს. მოხსენების შენაარსი შეიძლება ჩამოგვეყალიბებინა შემდეგ დებულებებდა.

1. საქართველო სასოფლო — სამეურნეო ნაწარმოებთა ქვეყანაა და მის მრავალ მაღალკულტურულ სამეურნეო დარგთა შორის — მევენახეობა უქლიერესი ეკონომიური ფაქტორია.

2. საქართველო მრავალ ფეროვან ბუნების ყოველივე მხარე მევენახეობისთვის გამოსადევი, მხოლოდ მათ შორის კახეთი, თვისი საუკეთესო დარგების ღვინის მეოხებით წარმოადგენს გვირგვინს საქართველოს მევენახეობისას.

3. კახეთის მშრომელთა ერთადერთი საარსებო წყარო არის მევენახეობა-მეღვინეობა და იგი ჰკვებავს კახეთში 35 ათას მეკომურს ანუ 200,000 სულს.

4. სახელმწიფოს ინტერესები მოითხოვს, რომ მევენახეობა, როგორც მაღალ კულტურის სამეურნეო დარგი, ჩვენში წარმოადგენდეს საუკეთესო ნიმუშს ქართველთ შორის მოყვარეობისას; უცხო კულტურულ ღონისძიებათა ეკონომიურ კულტურულ კეთილდღეობის წყაროს.

5. კახეთის მევენახეობა ერთის მხრით ვაზის მჭერ-ბუნების მოვლენათა და მწერთა მეოხებით, და მეორეს მხრივ შექმნილ საერთაშორისო კრიზისის წყალობით, დღეს განიცდის მძიმე კრიზისს, რამაც გამოიწვია ჩვენი მევენახეობის იზოლიაცია.

6. მევენახეობა-მელვინეობის პრიმიტიულ კულტურის დატოვებ ს და მის მაგიერ გაუმჯობესებულ წესებით და საშუალებებით მევენახეობის განვითარება აღორძინებას ხელს უშლის ჩვენში ამ დარგის მკოდნე პირთა სიმცირე საერთოდ და კერძოდ სამეურნეო დარგში გაუნათლებლობა და სახელმწიფოს მიერ საქმისადმი გულგრილობა.

თუ ზემოხსენებულ დებულებებს ჩვენ მივიღებთ, იძულებულნი ვიქნებით ვაღიაროთ, რომ დაუყოვნებლივ საქირთა:

1. შეიქმნას მიწადმოქმედების სამინისტროსთან სპეციალურ სახელმწიფო დაწესებულებათა ფუნქციებით აღჭურვილი ორგანო რუსეთის მევენახეობა-მელვინეობის მთავარი კომიტეტის მაგვარად უფრო ფართე უფლებით, რომელსაც დაკისრებული ექნება მევენახეობა მელვინეობაზედ ზრუნვა-მფარველობა.

2. მიექცეს მეტი ყურადღება სპეციალურ ცოდნათა გავრცელებას ხალხში დაბალ და საშუალო სპეციალურ სკოლების დაარსებით, ხალხში ზებირ-სიტყვიერი ბაასით, სამაგალითო და სანიმუშო საღვურთა მოწყობით თუ მოძრავე ლექციებით.

3. დაარსდეს სპეციალური სტატისტიკური განყოფილება მელვინეობა-მევენახეობის მთავარ დეწესებულებაში ამ დარგის ზედმწევნით გამოკვლევა-შესასწავლად ჩვენში.

4. აღმოუჩინოს სახელმწიფომ მევენახეთ ფართო დახმარება ვენახების აღდგენის, სეტყვასთან და სხვა მოვლენებთან ბრძოლის, იარაღ-მანქანათა შექმნის და ნაწარმოების გასაღების უზრუნველყოფის მხრივ.

გ. წინამძღვრი შვილი.

წერილავი აღვილავიდან.

ს. კანდოლი (თელავის მაზრა). ამ რიცხვიდან ვენახების მდგომარეობა ასეთია. ვაზის ტოტების ზრდა საერთოთ მხიარული იყო, თუმცა საერთოთ ყვავილი ძლიერ ნაკლებათ გამოიტანა, ნამეტნავთ რქაწითელმა. საფერავს, მწვანეს და ბუდეშურს არა უშავს რა, მაგრამ 10-ს თი-

ბათვიდან ძლიერ გავრცელემულმა მილდიუმ საერთოთ ყველგან მოსპო ყურძენი ყვავილშივე, ნამეტნავთ ნაკლებ ნაწამლს ვენახებში. რიგიანათ ნაწამლი ვენახები გადარჩა. მათი რიცხვი არ არის ბევრი, გადარჩენილი ყურძენიც ისე გათხელდა მარცვლის დაცვინვით, თუმცა ორჯერაც იყო გორვიდით ნაწამლი, რომ თითქმის მტევანი განახევრდა. საერთო მიმოხილვის თვალსაზრისით, ამ წელს ღვინის მოსავალი ძალიან ნაკლები უნდა იყოს სეტყვისაგან გადარჩენილს რაიონებშიაც-კი. ნაცარი წელს საერთოთ ნაკლებია; ეს კიდე კარგი შემთხვევა არის ბუნებრივი, თორემ ამისთანა გოგორდის იმედი ძნელია. სხვა ავადმყოფობებიც ბევრია, მაგრამ ნაკლებ ყურადღებისანი.

წამლობა შაბიამით და გოგირდით საერთოთ ჩვენს რაიონში დიდი ხანია არსებობს, მაგრამ რადგან შეგნება ნაკლებია, ეკონომიის თვალსაზრისით ხალხი გაუბრის.

მუშის დიდი ნაკლებობაა ომის გამო. ამის მიზეზი კიდე ის არის, რომ ვენახების შეკეთებას დიდი ყურადღება მიაქციეს ამ ბოლო დრდს—მუშის ფასი 300—600 მ. ავიდა, ქალები 100—150 მ.

ვენახის მუშაობის კრიზისის ზედ მოჰყა სიმინდის ოონხა, ზედ მოზღვევს ქერების და ყანების მომკაც, რაც ძლიერ აფერხებს ვენახებში მუშაობის დათავებას.

ამ დღებში დაიწყეს მესამეთ და მეოთხეთ შაბით წამლობა, გოგირდით, ვაზის თავის წაქრა, მოხვნა, თიბვა, და სხვა...

მკათათვის ნახევრამდინ მევენახეების გასაქირი და გულის გასახეთქი დროა, შემდეგ ამისა ცოტა შესივენებს როგორც ჯანით ისე სულითაც; თუ ნამეტნავთ

საკმარისი ყურძენი დაინახა თავის საყვარელს ვაზებზედ, თავისუფლათ ამოისუნჯავს ვენახის წმინდა ჰაერზედ, და შეევედრება განგებას, გადაარჩინოს ერთს კიდე უდიდესს უბედურებას—სეტყვას.

წამლები ფასი უდიდესია—1000—1200 მ, ფუთი. აპარატების უზოგენლობა და სიძვირე—5—6000 მ. კოდი პური ღირს 3000 მ. ჩაფი ღვინო (საპანეობით ხომ აღარ იხსენება) 500—1000 მ. სომინდი 1800—2000 მ., და ოთხი ფეხი ცხენის ნალის დაკვრა—400 მ. რა ქნას ამისთანა შემთხვევაში მუშამ? ის რაღა უნდა ღირდეს, როდესაც სახნავთ ცხენს აფასებენ დღეში 1000 მანეთს.

წელს შესამჩნევად გავრცელდა ერთნაირი, მგონი არა ახალი, ავთომყოფობა ყურძნის მარცვალზედ „უანგარო“. ეს უანგსავით კანს ეფარება და მარცვალს ზრდის ნებას არ აძლევს. აგრეთვე ბევრგვარი სხვადასვა ავთომყოფობანია, მაგრამ ნაკლებ გავრცელებული.

ა. ლიონიძე.

ახალგაზრდის რაიონი (დუშეთის მაზრა) ჩვენი სამოქმედო რაიონი, ესე იგი ახალგაზრდისა, ძალიან არის დაქვეითებული მევენახეობის მხრივ. ჯერ ისეთაც ამ რაიონში ნაკლებათ არის გაშენებული ვაზი და თუ ყოფილა ისიც ძველი მამაპაპის დროისა, ახალი კი არაფერი გაშენებულა. ამ ძველ ვაზსაც გაჩენილი აქვს სხვადასხვა ავადმყოფობა, უფრო მეტი წილი კიფილოქსერა, რომელიც სამუდამოთ სპობს ადგილობრივ მევენახეობას. მდგომარეობა წლებანდელი ასეთია: ზამთარი იყო დიდი, თოვლიანი, რის გამოც ხალხმა ნაკლებათ დაიმუშავა ვენახები; გაზაფხულიც დაუდგა ნოტიო, წვიმებიანი, რამაც თითქმის ნახე-

ვარ იენისამდეს გასტანა, შემდგომ დაუდგა მშრალი დღეები, გაჩნდა ვენახებში ობი და უწამლავ ვენახების მოსავალი მთლათ მოსპო. საჭიროა დიდი ყურადღება მიექცეს ამ დაქვეითებულ რაიონს, რათა ცოტაოდნათ მიინც ფეხზედ დადგეს მეურნეობის მხრივ.

სამაზრო საერობო მამულის გამგე

ა. ქვლივიშვილი.

წინანდლი (თელავის მაზრა). ვენახებს ნოტიო წლის გამო, მიუხედავად ორჯერ და სამჯერ წამლობისა მილდით მოვლა, ყურძენი სცივია.

სხვა ავადმყოფობა ვაზისა ჯერ ჯერობით არ არის. ფილოქსერა ძალიან მოედო ვენახებს და აზიანებს. წინათ მარტო ჩვენი სოფლის ბოლო ვენახებში იყო, წელს კი ძვითონ სოფლის ვენახებსაც მოედო და ძალიანაც გააფუტა.

გოგირდი და შაბი საკმაოდ იზოგენება ბაზარზე, მაგრამ ბევრს მევენახეს უძნელდება შექნა სიძვირის გამო—ფუთი გოგირდი ღირს 950 მან.—1200 მანეთი.

და ყვითელი კარგი გოგირდი კი მეტიც. შაბი. 850 მან.—კოპოპრატივში.

ხშირია ძალიან შემთხვევა რომ ფუთს გოგირდში აძლევენ 3 ფუთს პურიის ხორბალს.

ღვინოსაც ასე აძლევენ—ფუთს გოგირდში 3 ჩაფს ღვინოს ახალ მოსავალისას, თორემ ძველი მოსავლისასაც, ვისაც ძალიან უჭირს გოგირდი.

მუშა ფასობს თვის აბრატით და მევენახის ხარჯით 350 მან. მევენახის აბრატით 200 მან. აპარატის ქირა 100 მ.—150 მანეთამდეა.

ძვირია ძალიან აპარატის ნაწილები. რეზინი ძირითა აპარატისა ფასოფს არა

ნაკლებ 350 მან. და იყიდება კიდევ ამ ფასებში ეხლა წამლობა რომ მისუსტდა, იყიდება 350 მან. თორემ წინათ 450 მანეთზედ მეტიც ღირდა.

დედაკაცი ამხვევები ფასობს 80 მან. — 100 მან. თავის ხარჯით.

ღვინო ფასობს 28000 — 30000 მანათამდე.

სეტყვა იყო ამ ერთი თვის წინათ და, რადგანაც ქარი არ ჰქონდა, ბევრათ არაფრით დააზარალა.

ღიმ. აზაური-კოზმანიშვილი.

გურჯაანის რაიონი (კახეთი).

გურჯაანის მევენახეობა და მელვინეობის რახონში შედის რვა თემი (საქობო, ვაქირი, ანაგა, კარდენახი, ბაკურ ციხე, გურჯაანი, ახალშენი და ველის ციხის თემები), სმდაც არის დანიშრული ერთი ინსტრუქტორი სპეციალისტი სამაზრო ერობისაგან და ერთიც კ. აბაშიძე ახლა იქმნა დანიშნული მეღვინე-მევენახეთა ყრილობათა საბჭოსაგან.

რაიონი როგორც მოგვხსენებათ დიდა და ინსტრუქტორი ვერ სწვდება მთელს რაიონს, მით უმეტეს, რომ მოკლებულია ერობისაგან სხვა და სხვა საშეაღებებს, მაგ. ექვსი თვის განმავლობაში ცხენიც კი ვერ უშოვფს ინსტრუქტორს. მუშაობა კი დიდი. ამას წინეთ გადავიარე სოფ. ჩუმლაყის ამერიკულ ვაზის სანერგეში, სადაც ერთმა მუშამ გვითხრა ვაზი სულ გადახმაო.

მე და ჩუმლაყის სანერგის გამგე მშინვე ვავემზავრეთ ვენახისკენ ს. ჩუმლაყში. მართლაც ვაზი სულ გაყვითლებული იყო. ამოვიღეთ ხუთი ძირი სხვა და სხვა ალავას და ვავშინჯეთ გამდიდებელი მუშით, რის შედეგიც იყო ფილოქსერის აღმოჩენა. ვენახი შეადგენს 1 დესეტინას

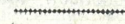
და 1/4 გამხმარია. შემდეგ ფილოქსერა აღმოვაჩინე ს. გურჯაანში ნასყიდა გოგოლაშვილის ვენახში, რომელმაც გადმოცა, რომ შარშან გამიხმა 3/4 დესეტინისა და პური დავთესეო. იმავე სოფელში აღმოჩნდა ფილოქსერა ვანო ელიზბარაშვილის და გია კუბრიშვილის ვენახებში. ნ მკათათვეს ჩემთან მოვიდა შაქრო ელიზბარაშვილი და მთხოვა წავყოლოდი ვენახის გასაშინჯათ. ვენახში აშკარათ ეტყობოდა ფილოქსერის ნიშნები.

ამოვიღე სამი ძირი ვაზი სხვა და სხვა ადგილას და აქაც აღმოჩნდა ფილოქსერა, რომელიც ვაჩვენე დამსწრეთ გამადიდებელი მუშით. ერთი სიტყვით ფილოქსერა მოდებულა მთელ რაიონში და, თუ დროზე არ იქნა ზომები მიღებული განადგურება მოვლის მთელ კახეთი მევენახეობას ერთათ ერთი სანერგე არის მთელ რაიონში ჩუმლაყისა, სადაც სხვა და სხვა მიზნების გამო მარტო ორმოცი ათასი ნამყენი გაკეთდა წელს. მოთხოვნილება კი დიდა ნამყენისა, რადგანაც ყველა მცხოვრები მიხვდა, რომ ერთათ ერთი წამალ არის ამერაკულს ვაზზედ ჩვენი ვაზის დამყნობა.

ყურძნის მავნებელ ჭიასთან ბრძოლა სწარმოებს კარგათ. კარდენახში იმყოფება სპეციალისტი ვინოკულტოვი დ გურჯაანში ერობის ინსტრუქტორი. მხოლოდ ამ ერთი კვირის წინეთ იქნა მომზადებული და გაგზავნილი ხუთი სტუდენტ დანარჩენი თემებში, ე. ი. თითო თემს ჰყავს თითო ინსტრუქტორი ყურძნის მავნებელ ჭიასთან საბრძოლველათ. ყურძნის მოსავალს ჯერ ჯერობით ძალიანი კარგი პირი უჩანს და ჭიაც იმნაიჩათ არ არის წრეულს მოდებულო, როგორც მოველოდით.

გურჯაანის რაიონის მევენახეობის და მელვინეობის ინსტრუქტორი

ე. ნაჭყებია.

ცნობები

საქართველოს მეღვინე-მევენახეთა ყრილობათა საბჭოს მოღვიდა მთავრობის ეკონომიურ კომისიის 2 ივნისის სხდომის ოქმიდან ამონაწერი, სადაც სხვათა შორის სწერია: შესაძლებლათ იქმნას ცნობილი ღვინოზე აქციის დაკლება, — დაწესებულ იქმნას სააქციოა ვადასახადი ბოთლზე ნაცვლათ ხუთი მანეთისა სამი მანეთი.

ხოლო ვასატან ღვინოზედაც დარჩეს ეს აქციზი.

რაც შეეხება შემოსატან ღვინოზე ბაჟის გადიდებას, ეს საკითხი შესწავლილ იქმნას და შემდეგ მოხსენდეს ეკონომიურ კომისიას.

10 ივნისის მეღვინე მევენახეთა ყრილობათა საბჭოს მიერ განწესებული იქმნა კარდანახისა და გურჯაანის რაიონებში ყურძნის ჭიასთან ბრძოლის მოსაწყობათ ა. ი. აბაშიძე.

ფინანსთა და ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროს წინაშე აღძრულ შუამდგომლობაზე, რათა დაძმარებული ღვინო განთავისუფლებელი იყოს სააქციზო ვადასახადისაგან, მეღვინე-მევენახეთა ყრილობათა საბჭომ შემდეგი პასუხი მიიღო: 1) ძმარი, როგორც წინადაც ეხლაც, განთავისუფლებულია სააქციზო ვადასახადისაგან და 2) იმ შემთხვევაში, როდესაც ღვინო საწყობებში და სარდაფებში გაფუჭდება და ძმრად იქცევა, მაშინ სავაჭროს პატრონებმა უნდა გამოუტყალონ ამის შესახებ ადგილობრივ აქციზის ინსპექტორს, რომელიც შემოწმებს განცხადებას, აღნიშნავს დაძმარებულ ღვინის რაოდენობას, რაზედაც შეადგენს სათანადო ოქმს,

და წარმოადგენს სააქციზო სამმართველოში იმ დაძმარებულ ღვინოზე აქციზის მოხსნის შესახებ განკარგულების მოსახდენად.

როგორც ჩვენ ჟურნალის მე 7 ნომრის ქრონიკის მეორე მუხლში მოთავსებული იყო ცნობა, საბჭომ შუამდგომლობა აღძრა მთავრობის ეკონომიურ კომისიის წინაშე საზღვარ გარეთ სპეციალისტთა კომისიის გაგზავნის შესახებ. მთავრობის ეკონომიურ კომისიას 25 მაისის სხდომაზე ამის შესახებ დაუდგინა: 1. სასურველათ იქმნას ცნობილი სპეციალისტთა შემდგარ კომისიის გაგზავნა ევროპაში სასოფლო მეურნეობის გაუმჯობესებათა შესასწავლათ. 2. კანდიდატების დასახელება-არჩევა უნდა შეთანხმებით მოხდეს მიწათ მოქმედების სამინისტროს და მეღვინე მევენახეთა ყრილობათა საბჭოს შორის. 3. მისაღებათ იქმნას ცნობილი ამ კომისიის ნახევარი ხარჯი იკისროს მთავრობამ.

გარდაცვალებულ ვ. ი. რცხილაძის ოჯახისათვის დახმარების აღმოჩენ კომისიის მიერ აღძრულ შუამდგომლობის თანახმად განათლების სამინისტრომ განსვენებულის ოჯახს აღმოუჩინა ერთდროული დახმარება ათი ათასი მანეთით.

ბგ-ნ კორესპონდენტებს!

რადგანაც მეღვინე-მევენახეთა საბჭოსათვის საჭიროა ყოველგვარი ცნობების შეგროვება ყველა რაიონებიდან მოსაველის, ამინდის და ვაზის სხვა და სხვა ავადმყოფობათა და მევენახეთა სხვა და სხვა საჭიროებათა შესახებ, ამიტომ ჩვენი „ორკვირეულის“ (ვაზი და ღვინო) რედაქცია უმორჩილესადა გთხოვთ მოგვაწოდოთ ცნობები აღნიშნულ საკითხების შესახებ ორ კვირაში ერთხელ მაინც.

კონტრასტიული სასოგადოება

„კახეთი“

სასოგადოება „კახეთი“ არსებობს 1895 წლიდან და ამ ემად 246 მევენახე ითვლება წევრად. სასოგადოება „კახეთი“-ს წევრობა შეუძლიან ეველა კახელ მევენახეს და ბერევე ეველა მას, ვინც-კი ჩანბარებს სასოგადოებას ნამდვილ კახურ ღვინოს ეოველ წლივ.

მთავარი კონტორა სასოგადოება „კახეთი“-ს მოთავსებულია თბილისში, დამფუძნებელ კრების ქუჩა № 5, ტელეფონი № 13—23, სოლო სარდაფი-კი ეოკოლის ქუჩასე № 63, საკუთარ შენობაში. ჭელეგრაფით მისამართი: თბილისი კახეთი.

სასოგადოება „კახეთი“-ს მთავარისწუობები კახეთში ორ ალაგას არის მოწუობილი: თელავში: „კახეთი“-ს ბიურო ალექსანდრე ძეანაძეილთან და კარდანასში „კახეთი“-ს ბიურო ნიკოლოზ დარაძეილთან.